Anul X. Arad, Sâmbătă 6|19 Mai 1906. Nr. 86.

REDACŢIA
Deák Ferencz-utcza nrul 20.

ABONAMENTUL
Pe un an .. .. .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 «
Pe 1 lună .. .. .. 2 «
Numărul de Duminecă pe an 4 coroane.
Pentru România şi America 10 coroane.
Pentru România şi străinătate numerii de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAŢIA
Deák Ferencz-utcza nrul 20.

INSERŢIUNILE
de un şir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicaţiune.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon oraş şi comitat 502.

Anul X. NUMĂR DE DUMINECĂ Nr. 19.

INAINTE.

Acum, dupăce s'au sfârşit alegerile în ţara întreagă, putem să ne dăm seamă de ceie petrecute şi să căutăm a trage cuvenitele învăţăminte. Indeosebi sunt de ţinut în minte cele-ce privesc *recucerirea cercurilor locuite de români.* Am văzut anume, că în privinţa asta am avut de luptat împotriva nu atât a partidelor maghiare, ci pentruca *să ne apărăm împotriva a tot felul de nelegiuiri săvârşite de oamenii stăpânirii.* E un sfruntat neadevăr că s'ar fi schimbat *sistemul!* Nu, nu s'a schimbat. Pe noi Românii şi sub stăpânirea lui Kossuth aceiaşi sluşbaşi ne-au asuprit, ba ne-au schingiuit încă mai rău decât sub Tisza. Ca nişte sălbateci s'au aruncat (fibiraele, notarăşii, etc.) asupra satelor româneşti — şi unde n'au găsit Ilună Iacobi, pe care să-i ducă la vot, au căutat prin tot felul de apucături să împedece ori să înfrice pe Români de la vot.

Aceste unelte ale *tuturor* partidelor ungureşti n'au însă rădăcină în popor şi printr'o stăruitoare strângere a rândurilor româneşti în scurtă vreme am putea pune poporul la adăpost de înrîurirea lor.

Mult mai grea este a doua parte: *lupta împotriva neştiinţei şi nesimţirei poporului în afaceri naţionale.* Nu numai sate ori cercuri, ci *comitate* întregi au fost unde candidaţii români au căzut *numai în urma ticăloşiei alegătorilor români.* Căci ei s'au lăsat cumpăraţi ca marfa proastă, ori îmbătaţi şi hărăniţi ca nişte vite şi duşi astfel să voteze pentru păcătoşi, care abia apucă s'ajungă în dieta ţării să tune şi fulgere acolo împotriva poporului românesc.

Durere, că mare parte dintre alegători au fost duşi la vot de chiar preoţii şi învăţătorii lor. Dacă mulţimea acestor alegători ar înţelege şi simţi ce va să zică dreptul de alegere, *dacă ar şti să facă deosebire între partidul naţional român şi cele ungureşti,* de bună seamă că nici un preot, fie cât de uitat de sine, n'ar fi putut duce satul *întreg* în tabăra potrivnicilor.

Ne vine să plângem de durere când cetim cele petrecute prin Bihor, unde cercurile cele mai curate româneşti au ales kossuthişti înverşunaţi, dupăcum şi în alte părţi locuite de români, atât în Ardeal cât şi în Bănat, mulţime de preoţi s'au purtat aşa fel, încât s'au făcut nevrednici de numele românesc. Cu atât mai puţin li-se cuvine numele de «*părinte*».

In mijlocul acestei mâhniri avem însă şi o mare mângâere: *partea covârşitoare a românilor s'a purtat bine* şi am avut preoţi şi învăţători a căror purtare a înălţat sufletele şi ne-au umplut de mândrie. Ba au fost sate ai căror alegători văzând pe preot că merge cu străinul, n'au pregetat să-l părăsească şi îndemnaţi de simţul lor naţional, singuri, fără conducătorii lor fireşti, au mers să lupte sub steagul naţional.

Naşte acum întrebarea: ce e de făcut pentru îndreptarea lucrurilor slabe?

Iată ce. Intâi să obicinuim poporul la luptă naţională începând chiar în sat şi apoi urmând la comitat, ca astfel o nouă alegere dietală *(care poate să se întâmple cel mult peste un an)* să ne găsească cu rândurile cele mai strânse, cu sufletele mai încălzite şi cu mintea mai luminată.

In fie care cerc de alegere fruntaşii să urmărească cu luare aminte ori ce mişcare privitoare la vre-o alegere, să stee într'una în legătură strânsă cu sătenii, ca nicăiri, la nici un fel de alegere, să nu poată isbuti voinţa slujbaşilor slugi ai stăpânirei, ci *numai voinţa poporului.* In deosebi în antistie să alegem numai bărbaţi cari s'au dovedit buni Români şi nu s'au făcut coadă de topor la nici un prilej.

Dacă aşa vom face la sate, bine înţeles că în viitor şi la comitat vom puteà alege numai bărbaţi cu dragoste şi tragere de inimă pentru popor, care la rândul lor nu vor mai alege nici ei de cât solgăbirae şi fibirae cum se cade, iar nu pacoste pa spatele poporului.

Cât priveşte *luminarea celor ce oarbecă în întunerec şi încălzirea sufletelor pierdute,* cel dintâi lucru ce trebue să-l facem e să *urmăm ţinerea adunărilor poporale şi să dăm poporului de cetit.*

Nu ne îndoim că acum, când avem deputaţi mai mulţi, iar drumul tras, adunările poporale se vor ţine şir, mai ales în părţile unde am văzut păcate.

Tot aşa, ne place a crede că deputaţii nostri se vor strădui *să împrăştie pretutindeni foile naţionale.* Să nu mai fie sat românesc în care să nu între cât de multe foi. Căci să ne 'ntrebăm: cum au isbutit kossuthiştii să câştige pe fraţii din Bihor?

Aşa că au scos pentru ei o foaie românească kossuthistă — trimiţând-o în toate părţile, pe când e lucru ştiut: nicăiri nu se citesc mai puţine foi naţionale ca tocmai în Bihor.

De şi n'a trebuit şi nici n'a vrut nici un candidat român de prin Bihor să cumpere voturi, totuşi multe mii s'au cheltuit cu prilejul alegerilor. Dacă însă candidaţii ar fi cheltuit d'un an încoaci fie-care numai câteva sute pentru respândirea foilor, fără 'ndoială că acum la alegeri n'ar fi întâmpinat atâtea greutăţi şi nici n'ar fi trebuit să cheltuiască mii de coroane. Prin cetire, alegătorii s'ar fi luminat şi s'ar fi convins că numai dela partidul naţional român pot să aştepte un bine. Ei ar fi văzut cât ostenesc pentru neam fruntaşi nostri şi în ziua decizătoare nu s'ar fi lăsat nici năimiţi nici cumpăraţi. Cu atât mai puţin ar fi putut puternicii zilei să-i înfrice: omul luminat, cunoscând legile, ştie că n'are să se teamă de nimeni.

Credem, că cei in drept vor şi căuta să se folosească de învăţăturile alegerilor încheiate.

Aşa apoi, mai bogaţi în învăţături şi oţeliţi în luptele purtate, în viitor vom puteà da *'nainte!*

3|16 Maiu, zi pururea sfântă întreg neamului românesc, deşi n'a fost serbată în anul acesta după cum e dorinţa fie-cărui român, spiritele fiind preocupate de lupta actuală ce ducem, — pentru tinerimea noastră studioasă — conducătorii de mâne — a fost prilej de însufleţire. Colonia şi studenţimea din Viena ni-a trimis eri următoarea telegramă: «Salutăm cu dragoste pe bravii apărători ai neamului nostru». *Iar noi dorim tinerimei române de pretutindeni să se înspire ca cea dela Viena şi să şi ajungă la libertatea de exprimare a sentimentelor ei.*

Balotagiile şi alegerea din Cehul Silvaniei.

Balotajiile din săptămâna aceasta şi lupta din Cehul-Silvaniei s'au sfârşit toate cu înfrângerea candidaţilor naţionalişti. In deosebi căderea din Ceh, unde era candidat însuşi prezidentul partidului nostru, ne umple cu adânc regret şi mâhire. Nu avem încă amănunte despre decursul alegerii.

O scurtă telegramă ne vesteşte, că prezidentul nostru a căzut cu 122 voturi minoritată faţă de candidatul kossuthist.

Ne putem însă lesne închipui infamiile ce au trebuit să se săvârşească pentru a produce acest rezultat în Ceh, unde majoritatea este covârşitoate românească şi unde popularitatea ce o are badea George este proverbială.

„Janus“ institut de asigurare mutuală pe viaţă în Viena
— s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbaţi nobili —
este cel mai vechi institut mutual de asigurare pe viaţă pentru Austro-Ungaria.
Se basează pe legile mutualităţii, în puterea cărora accidentul capitalului anual trece în favorul celui asigurat. Premii eftine
Condiţii de asigurare favorabile.
Imprescriptibilitatea polităor după 3 ani. Plătirea în caz de duel şi sinucidere după 5 ani. — Asigurare gratuită pentru caz de război. — Fără timbru de polită şi taxă de stat. — Plătirea la moment.
Starea de asigurare 111.000,000 cor.
Sumele de asigurare plătite până acum 56.000,000 „
Averea institutului 31.000,000 „
Informaţiuni îndatoritoare dă: Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timişoara-Fabrik Lerchengasse Nr. 17. (Telefon 422.)

La balotajul din Canija-turcească, unde s'a dat lupta între naţionalistul sârb dr *Branko Illici* şi candidatul ungur *Talián Béla*, căderea a fost pricinuită mai ales de voliniciile săvârşite de administraţie, fibirăul fiind chiar fratele candidatului. Lesne de închipuit, că ce activitate a desfăşurat dl fibirău.

Pe noi românii mai mult ne interesează purtarea alegătorilor români din Beba veche, singura comună românească din acest cerc. Spre lauda lor fie zis, ei s'au purtat destul de bine. In urma înfăţişării redactorului nostru *Sever Bocu* între dânşii, ei şi-au schimbat ţinuta lor greşită dela alegerea lor întâiu şi s'au dus acum cei mai mulţi la vot pentru candidatul naţional. Totuşi s'au găsit şi de astădată destui rătăciţi. Meritul pentru aceasta i-se cuvine în întreg păcătosului învăţător de acolo, vestitul *Ioachim Muntean*, care sfidând ori ce ruşine a dus pe vre-o câţiva — oameni ca dânsul — în tabăra vrăjmaşă. N'a ajutat pentru a-l îndrepta pe acesta nimic, nici apelul nostru, nici scrisoarea deputaţilor din Arad, nu nimic, el a ţinut să se arate de păcătos. Uns pe la flit de papricaş, l-am văzut şi 'n Török-Kanizsa la urnă, ţinând de ai săi ca să nu-i scape vre-unul.

Il ţintuim şi pe nevrednicul acesta, la stâlpul trădătorilor neamului nostru, între cari Ioachim Muntean este unul dintre cei mai negri la suflet. Dureros, că oameni aşa de însufleţiţi ca Bebenii, cu cari ar puteà face minuni, au nenorocirea să aibă Ioachimi Munteni de conducători.

*

In cercul Ciacova a căzut de asemenea candidatul naţional *George Breban*, cu 222 voturi faţă de candidatul kossuthist. Nu avem încă nici de aici raport detaiat despre alegere. Credem însă, că dacă aici se luptà mai cu inimă, se puteà câştiga lupta.

Noul director a liceului „Traian" din Turnul-Severin. Distinsul profesor de odinioară dela institutul pedagogic din Arad *dr. Dimitrie Horvat* a fost numit director al liceului de model din Turnul-Severin.

Suntem fericiţi a vedea în această numire recunoaşterea valoarei pedagogice a distinsului nostru amic pe care foile din ţară îl apreciază de «om conştienţios în toată puterea cuvântului, când e vorba de împlinirea datoriei». Şi fie modestia dlui Horvat, cu care vrea să se ascundă dinaintea vădirei ori cât de mare şi nobilă, celui cu cinste cinste i-se cuvine să-i aducem înaintea soborului. Dumnezeu să-i dea puteri a-şi împlini noua misiune de director al acelei şcoli de mândrie a României, aşa cum dânsul ştie să şi-o împlinească.

Instalarea fişpanului arădan.

Insoţit de un şir de trăsuri în cari îmbrăcaţi în gală erau notabilităţile comitatului, noul fişpan a sosit Marţi la nouă oare în faţa arcului de triumf din piaţa mare. Aici l-a aşteptat primarul oraşului, care i-a ţinut o vorbire de bineventare, căreia contele Károlyi i-a răspuns mulţumind pentru splendida primire.

D'aici publicul în frunte cu contele s'a dus la biserica rom. catolică, iar la 10 oare şi-a făcut întrarea în sala comitatului. Adunarea extraordinară a comitatului a deschis-o vicişpanul, care propune, ca o delegaţie să meargă după noul fişpan, care era într'o sală laterală. Din această delegaţie au făcut parte şi domnul Augustin Hamsea, singurul Român, membru al congregaţiei, care a luat parte. Intrând în sală noul fişpan e bineventat de vicişpanul Dálnoky.

Protonotarul Schill citeşte apoi formula de jurământ iar după ce fişpanul a depus jurământul, îi adresează o lungă vorbire, în care-l asigură despre alipirea funcţionarilor comitatului şi-l roagă să fie apărător călduros al autonomiei care în luptele recente constituţionale s'a dovedit de cetate naţională preţioasă.

Fişpanul răspunde mulţumind pentru primirea ce i s'a făcut, promite a vegheà asupra intereselor administrative culturale şi economice, ale comitatului; dar mai ales promite că va face imposibilă ori ce repetire a atacurilor şi agitaţiunilor: în deosebi fraza aceasta, care incontestabil este la adresa Românilor, a fost primită de Unguri cu multă plăcere.

S'a început apoi primirea delegaţiunilor. Intâiu noul fişpan a primit delegaţia comitatelor vecine, în numele cărora a vorbit fişpanul Fábri din Bichiş; a urmat apoi clerul catolic, condus de dr. Krámp János, protopop în Aletea. Clerul român a fost condus de P. C. Sa protosincelul R. Ciorogariu care a ţinut următoarea vorbire:

Ilustrisime domnule Comite suprem!

«Din încredinţarea P. Sfinţitului nostru episcop diecezan, îndepărtat cu indispenzabila Sa misiune apostolească, preoţimea diecezei gr.-or.-române a Aradului în semnul stimei faţă de puterea statului salută pe ilustritatea Voastră ca pe reprezentantul puterii statului în comitatul Aradului.

Cu prilejul ocupării scaunului chemări Dvoastră nobile, vă întâmpinăm Ilustrisime cu ramură de oliv pentrucă aceasta este misiunea noastră şi pentrucă spiritul păci este peatra fundamentală a alcătuirilor nobile şi noi alcătuì şi sporì vrem binele public în care chemarea noastră se întâlneşte şi conduce la mărirea patriei.

Simţul religios şi înaltele sentimente culturale ale ilustrităţii voastre va aprecià de sigur împlinirea misiunei noastre apostolice şi va sprijinì aşezămintele noastre bisericeşti şi culturale întru crearea acelei lumi morale care încheagă popoarele în sentimentul stimei şi al înţelegerii reciproce. Pentrucă toţi suntem fii egali ai patriei. Noi toţi aici trebue să trăim şi să murim.

Pătruns de aceste sentimente implor binecuvântarea lui Dumnezeu asupra activităţii voastre.»

Fişpanul i-a mulţumit şi a scos în relief necesitatea ca toţi să muncim umăr la umăr pentru binele comun.

A urmat apoi clerul reformat condus de Szondi Gèza şi alte multe delegaţiuni. După acestea s'a făcut instalarea în sala orasului, unde noul fişpan d'asemenea a fost salutat de protonotarul Kádas, a depus jurământul şi a ţinut vorbire program, după-cum a primit şi felicitările numeroaselor delegaţiuni.

După ameazi la orele 2 s'a dat banchetul în sala de iarnă a hotelului Crucea albă.

Situaţia politică.

Budapesta, 17 Mai.

Mandatul ministrului Zichy.

O deputaţiunea oraşului Nagy-Kanizsa a predat astăzi mandatul deputatului ei, contelui Zichy, ministrul pe lângă persoana M. Sale.

Trebue să-l felicităm pe ministru pentru această ocaziune de a se mai pune în evidenţă opiniei publice măcar pe timp de 12 ore.

Căci ceea-ce-l caracterizà pe el şi pe partidul său este absoluta ne însemnătate care să învăluesc amândouă. Mai multă tăcere, mai multă resemnare la un partid nici că se poate. Vorbirea ministrului încă să deosebeşte prin absoluta lipsă de interes.

Noul guvernator de Fiume.

In postul acesta va fi numit contele Nákó Sándor. Prin numirea aceasta mandatul de deputat de Sân-Miclăuşul mare (com. Torontalului) va deveni vacant. Atragem atenţiunea conducătorilor noştri pentru ca în caz de nevoie să se pregătească la timp lupta electorală în acest cerc, unde la alegerile trecute candidatul partidului naţionalităţilor a fost vrednicul fruntaş dr. *Nestor Opreanu.*

Telegrame.

Osândiţi la spânzurătoare. *Budapesta, 17 Maiu.* Curia, secţia IV. sub presidenţia lui Henrich Toth János a aprobat judecata curţii cu juraţi din Miskolcz care osândise la moarte pe Molnár György şi Tuszoka Nagy János pentrucă anul trecut au jefuit şi omorât pe proprietarul Ragályi Lajos din Mezőcsát.

Banchetul.

Lume imenză ghemuită peste olaltă şi ghintuită de chelneri. Cui i-a fost dragă comoditatea şi integritatea oaselor a preferit a nu rămânea în acel chaos.

La masa principală vestitul conte Károlyi Pista, socrul fişpanului Károlyi şi delegaţii comitatelor, special între dânşi ca două flori de mac fac varianta cu reverenzile lor roşii Preacuvioşii Augustin Hamsea şi Roman Ciorogar între fracurile negre. Bate la ochi, că lipseşte corpul oficeresc. Lumea comentează. Păcat! Cât bobârnac şi câte acorduri kossuthiste au rămas în pagubă.

In program au fost luate 5 toaste oficioase, pe care oaspele exofo trebuia să le mistue caşi garnisiri la o masă scumpă şi rea. Şi sărmanii oaspeţi, cum înghiţau la nodurile ospitalităţii unor «uj magyar».

Primul toast l'a ţinut noul fişpan pentru «legalkotmányosabb Király» *intră* năduşite «*éljenuri*». După aceasta s'a deslegat limbile. Vicecomitele, primarul au vorbit cu minte şi cum trebue să se vorbească într'o societate cultă.

Dar vai vouă cari nu sunteţi din coapsele lui Töhötöm, ci din odrasla teutonică: Mülek Lajos pe Töhötöm jură peire duşmanilor ideii de stat maghiar. Inţelegeţi vorba pe cine mergea. O, ideie de stat.

Să scoală apoi deputatul Vásárhelyi Dezső, sărmanul de el, să-şi dea veninul, că n'a căpătat nici un vot românesc la Pecica şi afară de program, pentrucă a înjurà pe dujmanii ideii de stat era slobod şi afară de program, botniţa a fost pusă numai acelora pe a căror socoteală îşi petreceau aceşti ciudaţi oameni culţi. Haid şi acesta cu ciomagul ideii de stat în capul celor ce nu o respectează.

Dar colportagiu fără jidan nu e. lată pe, acum îi zice dr. Nagy Sándor, altfel născut din coapsele lui Natanail Nai din Szarvaş, cum începe să scuipă lava patriotismului. «Nu e destulă hegemonia elementului maghiar în Ungaria. Tot ce locueşte în Ungaria trebue să fie maghiar. Aceasta este ţinta politicei noastre» zice fiul lui Natanail cu cuşma de curuţ pe cap. Adecă în ţara lui Natanail ce are să se formeze aici pe a nost pământ strămoşesc al nostru, tot omul trebue să fie ungur, pardon ungur modern, de cei din «Egyetértés.»

Apropos de «Egyetértés». Aici se destăinuesc minunate speculaţii cu schimbarea numelui. De ce foile noastre nu le reproduc. Ei Nai, Nai, Nai ian spune la ureche: pe cine ai voit să licitezi? Nu cum-va pe Wekerle care la Timişoara cerea numai hegemonia maghiară? Bine, bine domnule Nai, dar tot nu-i cu cale să faci handle şi din instalaţia superbului conte Károlyi ori ce zici tu lume?

A urmat apoi tunul cel *mare* kossuthist, Barabás Béla. Vorba aceea: *Barabás nem olyan ember mint más. Bucatele* de pe masă erau rele şi puţine, după *ce* Nai-Nagy mâncă toate naţionalităţile *într'o* înghiţitură de speculă, lui Barabás nu *i-a* mai rămas nimic, de cât guvernul, pardon *ideia* guvernului. Dl Barabás, doamne, *s'a* născut, a crescut şi a încărunţit în înjurătura guvernelor, care cum a venit, fără deosebire. Acum a ajuns însă în căpcană, adecă la guvern şi ca să nu poată altul înjura guvernul dînsului, cum dânsul înjura guvernul altuia, haid înghite guvernul cu proţap cu tot. «Să ştergem din dicţionarul maghiar cuvântul de «guvern», ca el nici să nu mai existe» zice grozavul Barabás.

Lumea clătina din cap şi să întreba cum poate fi o ţară fără guvern. Dar nimeni n'a înţeles fiscălăşia lui Barabás, că scaun de prezident ori portfoliu cu toate drepturile şi beneficiile lor trebue să existe, numai responzabilitatea nu. Să nu-i zici pipă, ca să n'o cunoşti că-i luleaua lui Barabás, adică să nu-i zici guvern, ca să n-ai pe cine să înjuri, — că dl Barabás nu vreà să fie înjurat cum înjură el pe alţii.

In logele improvizate erau contesa mamă şi fiică Károlyi şi mai multe dame din societatea

înaltă. Toate aceste însă n-au împedecat pe dl Barabás dela o predilectă asemănare: zicea anume, că şi-a pus întrebarea dacă se cuvine să dea crezământ femeea curtezanului ei? Răspunsul solomonic a fost, că de crezut să-i crează, dar să nu anticipe. Aşa e şi dânsul cu guvernul, că de crezut îi crede, dar nu-i anticipă nimic. Această asămănare a plăcut mai mult veselului public.

Acuma-i bine, şterseră şi naţionalităţile şi guvernele de pe harta Ungariei. D'apoi ce ţară-i asta acum? Aha! Ţara lui Kossuth. Hm! dară asta-i balamuc, domnule, nu ţară.

Dar să lăsăm pe cotcoreţii aceştia cu balamucul politic la o parte şi să trecem la timbrul serios al banchetului, la un cuvânt sufletesc, pe care l'a rostit vestitul conte Károlyi István, socru comitelui suprem Károlyi Gyula din Arad la banchet.

Domnul Naj-Nagy ne va admite a considera pe contele Károlyi István cel puţin de atâta ungur cât este Domnia-sa, că tot de către Munkács au venit aici în ţară şi strămoşii lui ca şi ai lui Náj. Dar nu deodată, şi acela călare pe cal aziatic, iar ceştia călare pe fluerita galiţiană.

Ei bine, acest tip, aristocratului maghiar cu tradiţiile sale familiare de iubire de neam, ca tată cere iubirea aradanilor pentru ginerele şi fiica sa, despre care crede că va fi aceea lângă soţul ei ce a fost mama lui în 1848 pentru tata lui. «Şi să fi, dragă ginere, drept faţă de toţi fără deosebire de lege, naţionalitate ori clasă, să stărui pentru ordine, disciplină şi muncă cinstită în corpul oficianţilor. Să fi conservativ în chestiunile de cinste şi omenie».

Uite cum poate fi cineva şi ungur mare şi om cult.

S'a mai sculat apoi încă odată să vorbească acest aristocrat de cultură europenească, dar a păţit-o rău. Abea a putut rosti câteva cuvinte, cari însă au fost suprimate de vuetul şi chiotele capetelor ferbântate şi contele Károlyi István ciudat de acest public, care nu e curios de a-l mai ascultă odată, se dase îndărăt zicând: d'apoi că aici nu-i de a vorbi. Nici n'a mai stat apoi de cât câteva minute şi pe neştiute s'a şters şi el şi ginerele său comite-suprem din acea sgomotoasă lume.

La toate acestea din punct de vedere românesc: bine, bine, se duc cuscrii şi rămâne mireasa. In sala congregaţiei vom întrebă apoi mireasa, că din câte păturí ştie face plăcinta.

La revedere dară.

Sfinţirea catedralei din Sibiiu.

Sibiiu, 14 Maiu.

Mărire şi închinăciune atotputernicului D-zeu pentrucă ne-a învrednicit să vedem împlinită o dorinţă atât de veche şi atât de înălţătoare, să vedem roadele iubirii ortodoxilor creştini ridicându-se spre cer, în chip de jertftă, să auzim evlavioasele cântări bisericeşti ale slujitorilor la altarul Domnului, răsunând din un templu pompos, ce are să fie podoaba noastră şi coroana faptelor creştineşte a tuturor Românilor ortodoxi din întreagă Metropolie.

Credinţa tăria şi statornicia noastră faţă de aşezămintele sfinte, ne-a mântuit de cătuşile vremelnicelor prigoniri şi azi ne putem mândri cu o monumentală catedrală, clădită din cărămidă de peatră albă, roşie şi din fier. E zidită după stilul bizantin în mijloc cu o puternică cupolă, (boltă) în jurul căreia — din afară — se află patru turnuleţe. In faţă, la poalele celor două turnuri mari, e întrarea mare, iar dela aceasta în dreapta şi stânga sunt alte şepte întrări laterale. La intrarea mare e un foişor, unde e aşezată icoana Mântuitorului şi icoanele celor patru evanghelisti.

Interiorul ni-se înfăţişează în toată strălucirea. Mulţimea venită din toate părţile priveşte nesăturat, la cupola pe care pictorul Smigelschi a zugrăvit cu penelul său măestru, cerul şi cetele îngereşti. In cheia bolţii e icoană blândă a Mântuitorului, ce pare privind cu ochii buni de iertare. Din jos de cupolă sunt cei patru evanghelişti. Pictura dlui Smigelschi e într'adevăr măiastră şi ne îndreptăţeşte a crede, că în acest tinăr şi simpatic pictor al neamului românesc avem să vedem pe bărbatul, ce are să formeze o nouă eră în desvoltarea picturii bisericeşti şi legăm mari nădejdi, că picturile lui, după-cum zice dnul N. Iorga, *vor fi una din gloriile neamului nostru în acest timp.*

Naosul bisericei e încăpător pentru 2000—2500 de oameni. Iarna are să fie încălzit. Biserica are frumoase şi mari galerii, cor larg, acustică bună şi tare, iluminare cu electricitatea, cari toate cu pictura atât de expresivă dau o înfăţişare frumoasă şi impunătoare.

Pentru a luà parte la această sărbătoare, atât de înălţătoare şi rară chiar în viaţa unui popor, grăbit-au Români din toate părţile. Intre distinşii oaspeţi am văzut pe P. S. Sa Ioan I. Papp, episcopul Aradului, P. C. Sa Vasile Mangra, vicar episcopesc, Oradea-mare, P. C. Sa Augustin Hamsea, archimandrit, deputaţii dietali, Coriolan Brediceanu, Dr. Ioan Suciu, Vasilie Demian şi Nicolae Şerban.

Tot din incidentul sfinţirii au venit mai mulţi bărbaţi de valoare şi din România, aducând daruri pentru biserică. Amintim aici pe dinstinsul şi marele bărbat al neamului românesc, dl Nicolae Iorga, profesor universitar în Bucureşti, care dăruise suma de 297 lei, icoane, cărţi şi un encolpion pentru starețul mănăstirii.

A fost o idee sănătoasă şi foarte nimerită din partea direcţiunii seminariale din Arad îndemnând tinerimea teologică şi pedagogică să ia parte în număr cât mai mare la acest act sfânt şi înălţător. Au şi luat parte 45 de inşi, toţi fiind bine primiţi şi găzduiţi prietineşte în seminarul «Andreian».

Pe Sâmbătă a fost convocat din partea I. P. S. Sale Ioan Meţianu sinod extraordinar, ce a luat hotărîrea de a mulţumì tuturor făcătorilor de bine şi dăruitorilor pentru catedrală, îndeosebi M. Sale, care la anul 1857 a dăruit pentru fondul zidirii catedralei 1000 galbeni.

Sara la orele 7 s'a ţinut apoi slujba dumnezeească cu privighiere în biserica din suburbiul Iosefin. A servit dnii protopopi Ioan Papiu, Ioan Cândea, N. Borza, V. Domşa, diaconii G. Tulbure şi Scorobeţ, cântăreţi de strană au fost înv. I. Hociota, şi C. Cristeu din Sălişte, anume chemaţi.

*

In dimineaţa zilei de 13 Mai — Duminecă — când s'a făcut actul sfinţirii, deja de timpuriu furnică pe stradă în sus şi 'n jos mulţime de cucernici creştini, sărbătoreşte îmbrăcaţi, grămădindu-se spre strada Măcelarilor, ce încurând e plină, abea mai putând face rânduială poliţia şi miliţia postată pentru acel scop.

La orele opt între acordurile armonioase ale clopotelor se începe procesiunea dela reşedinţa archiepiscopească. cu o cuviinţă, o măsură şi o înălţătoare pompă. Imbrăcaţi erau în odăjdii bisericeşti cei doi prelaţi ai nostri apoi archimandriţii dr. I. Puşcar, Vasile Mangra, Augustin Hamsea, P. C. Sa protosincelul dr. E. Roşca, asesorii N. Ivan, dr. E. M. Cristea Voilean, Simeon Popescu (Bucureşti) protopopii Demian, Droc, dr. Stroia, Borza, M. Popovici, Teculescu Moldovan, Şagău, Domşa, Furdui, Candea, Papiu, Median, Voina, diaconii Câmpian, Tulbure, Scorobeţ, ceteţii Popovici, Cupşa şi Pralea.

In fruntea procesiunii mergeau băeţi administranţi, corul de sub conducerea dlui profesor Cunţan, urmează apoi tinerimea teologică şi pedagogică din Sibiiu şi Arad.

Era o priveliişte fermecătoare a vedeà atâtea feţe sfinţite în odăjdii bisericeşti, a auzi cât de ritmic se îngână dangătul armonios al clopotelor cu glasul evlavios şi puternic al coriştilor.

In biserică sub cursul liturgiei, cântă dulce şi evlavios corul mixt de sub conducerea neobositului prof. dl T. Popovici. Asistenţa aleasă, — era de faţă fişpanul Thalmann, vicişpanul, primarul orăşenesc prezidentul scaunului orfanal procurorii, direcţiunea financiară, representaţii tuturor confesiunilor creştine, statul oficeresc sub conducerea corscomandantului Laube — şi publicul numeros stă emoţionat la executarea fermecătoare a cântării irmosului în compoziţia dlui Dima, era fermecat căci cântarea cu solurile dulci şi duioase dar tot odată puternice a dnei dr. Proca (sopran), dşoarei E. Cunţan (alt) şi a teologului Medrea (bas), a fost pentru noi o înălţare sufletească.

In. Prea S. Sa dl Metropolit Ioan Meţianu a rostit o vorbire lungă, caldă şi însufleţitoare, dând laudă lui Dzeu şi mulţămită celor, ce au contribuit cu obolul lor la edificarea acestui măreţ lăcaş dumnezeesc. Cu vocea-i puternică a putut înbucurà inimile tuturora, a unduioşà sufletele acelor cu multă dragoste creştinească şi a întărì în credinţă pe cei îndoelnici şi desnădăjduitori în viitorul strălucit al neamului românesc.

La sfârşitul slujbei dumnezeeşti se împarte anaforă, creştinii se depart.

După sfânta slujbă Prelaţii noştrii împreună cu cei ce au servit, s'au fotografat în faţa bisericei.

*

S-au făcut apoi vizite ce s'au sfârşit iute, căci la orele două era banchet festiv, în două hotele. La unul a prezidat I. P. Sa Metropolitul la al doile P. C. Sa archimandritul dr. I. Puşcar. S-au rostit numai toaste oficioase, spuse cu avânt, ce se aud bine.

La oarele 4 îmbulzeală mare pe treptele muzeului naţional. Mulţimea se grăbeà la reprezentanţiunea teatrală «Năpastă» jucată de dnii Z. Bârsan şi Popea veniţi din Bucureşti, şi de diletanţii dela noi.

Dl Popea în rolul lui Dumitru crâşmarul şi dl Z. Bârsan în rolul lui Ion, ocnaşul; au jucat cu toată originalitatea, rostire corectă şi hotărîtă. Puterea dramatică a dlui Popea, prin înfăţişarea stării sufleteşti a unui beţiv păcătos, mustrat de constiinţă pentru fapt ele scârboase săvârşite, te făceau să priveşti cu groază la el. Z. Bârsan a fost de astă dată cu mult mai sus preţuit de cât de alte dăţi, a fost preţuit după cum se înfăţişază la noi cel mai desăvârşit actor dramatic, care e al nostru al tuturora.

D. Lucia Cosma în rolul soţiei lui Dum. a fost admirată şi răsplătită cu puternice aplauze, ca totdeuna când se prezintă ca o propagatoare însufleţită a artei. In actul prim prin tălmăcirea firească şi originală — ce nu s'a putut vedea însă în al doilea — a făcut să ne aducem aminte cu respect şi în toată vremea să-i aducem omagiile de recunoştii nţă, pentru dragostea şi voia, ce o dedică spre a neamului românesc înălţare şi înaintare.

George învăţătorul, (dl Enescu) a jucat pe deplin mulţămitor. Şi publicul în pauze, la sfârşitul unor scene puternice şi sfăşiitoare precum şi la al dramei aplaudà frenetic, cuprins de veselie sinceră.

*

Nu ne-am putut bine depărtà şi nici n'avurăm răgaz a stà câte-va clipe pentru a lăsà mintea liberă să judece asupra celor petrecute, când un sgomot puternic, strigăte de însufleţire, cântece de fanfară, adună lumea uimită şi curioasă. Era conductul cu torţe, arangiat de tinerii teologi şi pedagogi şi de toţi admiratorii celor ce ne-au dat prilegiul să ne bucurăm de ajungerea alor astfel de sărbări mângăitoare.

Conductul cu torţe a pornit din Hermansplatz prin strada Cisnădiei, Piaţa-mare, strada Măcelarilor până la reşedinţa metropolitană. In frunte mergeau poliţiştii făcând rânduială după ei tineri cu globuri de hârtie, de culoare galbenă, roşie, vânătă, aprinse.

Urmau cele două şiruri de studenţi cu faclii aprinse a căror flacări galbene înăbuşită de fum dădeau înfăţişare înspăimântătoare. Veneà muzica

CANCELRIA ARCHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, József főherczeg-ut. Nr. 1.
(Lângă banca „Victoria".)

Pregăteşte planuri şi specificări de spese pentru edificii publice şi private, primeşte lucrări în sfera architecturei mai înnalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică şi restaurează biserici în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schiţe, specificări şi serveşte în lucrări architectonice cu deslusiri gratuit. 456

militară, întonând cântări românești, iar la urmă miile de oameni.

De prin ferestri și balcoane se arătau capete de oameni, cari de marea îmbulzală nu s'au putut alătura conductului cu torțe. In fața reședinței au stat. Aici ni-s'a înfățișat o înălțătoare priveliște. Cu capetele descoperite la lumina facliilor și la licăririle line ce se vedeau prin geamuri în catedrală, dl Cirlea, ține un înflăcărat și fermecător discurs către Inalt P. S. Sa, care se arată la fereastra de mijloc din etagiul reședinței, înconjurat de P. S. Sa episcopul Ioan I. Papp și, multi alți preoți distinși.

A răspuns Inalt Prea Sfinția Sa tot atât de cald, tot atât de cuminte și însuflețitor. Cu fața-i plină, de bătrân sănătos, părul cărunt și barba respectabilă, ți-se păreà un mare apostol al vremurilor vechi, care cheamă la sine popoarele spre povățuire și binecuvântare. Răsună văzduhul de strigătele însuflețitoare și desele întreruperi a lumei adunate. Inainte de împrăștiere am mai ascultat cântarea de mărire a unui mare și puternic cor, constătător din vre-o 200 de persoane condus de prof. T. Popovici și acompaniat de muzica militară.

*

Unii au plecat la cină, partea cea mai mare a grăbit la «Gesellschafthaus» să ia parte la concertul dat de reuniunea sodalilor cu concursul binevoitor al d-nei Maria Dr. Crișan, d-șoarele Elena Cunțan, Olivia Bardoși și domnul Titu Morariu.

S'au cântat compoziții din diferenți artiști, s'au cântat cântări de înfrățire cu impunătoarea înfrățire ce este între meseriașii români și tot aceea inteligință de acolo. Pilda ce ne-o servește inteligința română din Sibiiu ar trebui să aibă resunet și urmași în toate centrele românești, căci ea dă să se înțeleagă, că numai prin o închegare mai sinceră și prin munca ce vine dela toți, putem face progrese.

Sună vorbele acestea, pentru ceice în alte orașe nu-i învrednicesc nici să ia parte la o producțiune de a meseriașilor, sună pentru aceea inteligință, ce nu simte durere, nu mustrare, când vede cum se rărește numărul celor din clasa de mijloc, absorbiți de influența și spiritul străin.

Coristele erau îmbrăcate în portul nostru național, în care ori ce fată ți se pare ca o zină din poenile pădurilor ocrotitoare.

Admirat-am glasul dulce plin și sonor al dnei Crișan și dșoare E. Cunțan, admirat-am executarea la pian a lor două pieze românești, prin dșoara Olivia Bardoși, — pentru ziua de mâne pianistă de forță — și admirat-am cântările precise ale sodalilor.

Dl Titu Morar, prin declamările «Paul de Nola» și Oltul, — această din urmă la dorința publicului — ne-a procurat momente plăcute.

După cele văzute și auzite numai de una ne pare rău; ne pare rău, că avem numai un Tordășan.

*

Luni iarăși slujbă dumnezeească. De astă dată cântă numai corul bărbătesc seminarial tot sub coducerea dlui profesor T. Popovici.

La Muzeul Național luăm parte la matineul dat de societatea de lectură a elevilor din seminarul Andreian.

Public mult și ales. Ședința se deschide prin un cuminte și forte potrivit discurs rostit de dl profesor V. Stan. Aceeași însuflețire în public ca la alte festivități.

Disertația teologului Duma a plăcut foarte mult.

Dl Titu Morar ne-a declamat o duioasă poezie, storcând ovații furtunoase. Dl Titu Morar mântue ăst an teologia, e bursierul societății pentru fondul de teatru românesc.

Aplausele nesfârșite l'a făcut să ne delecteze încă odată, acum cu o perlă de a avântatului al durerii instrăinatului Ardeal, Octavian Goga, care a fost ridicat pe umeri și frenetic aplaudat.

La sfârșitul matineului P. S. S. episcopul Aradului în scurte cuvinte, spuse cu căldură, îmbărbătează tinerimea de a lucra și pe mai departe pe aceea cale cinstită și folositoare.

Inainte de plecare, mișcare veselă în public: dl Iorga anunțase pe după prânz la orele patru conferența literară, în aceeași sală despre «Viața culturală a Românilor de azi».

*

A vorbit cu atâta dragoste de neam, atâta căldură și însuflețire, încât scriitorul acestor rânduri nu o poate spune în cuvinte.

Sbiciuit-a păcatele societății noastre, ce nu-și iubește în de ajuns limba, înălțat-a pe cei vrednici de înălțare, datu-ne-a povețe, cum putem să înaintăm, îndemnatu-ne-a la luptă, unicul mai puternic mijloc, ce ne poate asigură trăinicie și curată păstrare a așezămintelor și tuturor tezaurilor moștenite dela strămoșii nostri. Să nu umblăm după cerșitorie nici să cerem mila altora, ci prin solidaritatea noastră, cinstita noastră muncă, să ne croim noi însuși viitor. Acesta e scopul fiecărui popor.

Discursul a ținut aproape două oare, ce altul nu l'ar fi terminat nici în patru. Alte-ori a fost întrerupt de aplause, de nenumărate ori s'au auzit aprobări.

Incepând de sus din sala festivă până jos pe de ambele părți pe trepte au fost înșiruită toată tinerimea, iar dl Iorga a fost purtat pe umeri între cele mai mari strigăte de însuflețire a tuturora. Jos în parc altă mulțime fâlfăiă în aer pălăriile către cel sărbătorit. Tinerimea cântă apoi imnul unirii.

După atâta însuflețire se poate uita o zi atât de măreață ca aceasta?

*

Sara s'a dat concert la «Gesellschaftshaus», de către «Reuniunea română de muzică din Sibiiu». Fără ridicare de cortină se înșiră cei apoape două sute de cântăreți de toată vârsta; tineri și bătrâni. Concertul se deschide prin irmosul dela «Intrarea în biserică» pentru cor mixt de G. Dima. Ascultăm pe rând compoziții de Muzicescu, Mozzart, Kirchner, Gevaert, Mendelssohn și la sfârșit iarăși de Dima. Ni-s'a dat prilegiul să admirăm soliste de forță. D-na Veturia Triteanu s'a dovedit concertistă de valoare și e o podoabă a «Reuniunei de muzică din Sibiiu». Cântă cu farmec și duioșie. Domnișoara Elena Cunțan, în cercurile muzicale are o reputație bine stabilită de cântăreață. Are o voce de mare estensiune, timbru curat, stai uimit sub vrăjirea glasului dulce, ce în notele de jos are multă duioșie în cele de sus strajnică putere.

Dna Valeria Beu a cântat cu pricepere și sentiment. In «Nunta lui Figaro» a cântat cu multă discreție.

Soliștii Isaia Popa, Medrea și Damian nu au cântat numai arii, apelează nu numai la auz, ci prin nuansările, interpretările la loc și potrivite se adresează inimilor.

Li-s'au făcut mari ovațiuni.

A fost concert de forță, ce în inimile noastre a tuturora, cari am avut fericirea să luăm parte, a lăsat mare mulțumire sufletească. Cântarea din urmă «Mama lui Stefan-cel-mare», n'a venit numai dela inimile coriștilor, s'a simțit adânc și în sufletele ascultătorilor.

După concert a fost cină comună la «Unicum» unde s'au ținut toaste și încins horă până în zori de zi.

Istoricii, ce se vor ocupà cu sărbările dela Sibiiu, cu desvoltarea vieții românești de acolo, vor puteà scrie numai cald și cinstit.

Petru E. Papp.

D'ALE ALEGERILOR.

Din cercul Chișineului. Cinteiu, 15 Maiu. Onorată redacție! Pe lângă notarul G. Varga din Socodor și Gui din satul nostru, a mai fost și alți români coadă de topor cari parte au votat, parte au dus și pe alții în tabăra kossuthistă. Astfel în Chereluș proprietarul Belle a rupt dela parti-

Popa Sofronie.

Intr'un sat din Moldova, trăià odată pe timpul lui Ștefan cel Mare un preot prea învățat, carele știà carte grecească, sârbească și latinească, știà psaltirea de a rostul ca tatăl nostru, in cât îi merse faima învățăturii lui în toată țara Moldovenească.

Toți oamenii din sat dela primar și notar, până la cel mai din urmă slujbaș, își luau din depărtare pălăria din cap când îl întâlneau și să dădeau în laturi din calea lui. Faima învățăturii lui străbătu până în cele mai depărtate locuri ale țării, așa că multă lume venea să asculte graiul cu miez al părintelui Sofronie și să primească dela el sfat și molitvă.

Numai purcarul satului nu era de părerea lumii, el nu credeà în învățătura părintelui Sofronie.

— Măi! zicea el către oameni, ian tăceți din gură, cartea popii e prea subțire de tot. Ce credeți voi, dacă eu a-și lua în mână un cărbune (tăciune) aproape stins, numai la un capăt cu o mică scânteie, și l-aș învârtì în mâna mea în formă de cerc, au nu s'ar face o roată de foc, din care ar sărì scântei, iară voi a-ți credea că eu țin în mână un soare.

O biată scânteie e și învățătura părintelui Sofronie, el o știe învârtì așa de bine, încât satul crede că e un soare în mâna lui. Nu zău oameni buni, vă spun adevărat părintele nu este om învățat, este numai un speculant.

Inzădar bietul purcar încearcă să lumineze pe oameni, nimeni nu-i luà în samă vorbele, căci știți oamenii sunt ca oile, când o iau într'o parte să duc toți unul după altul ca oile când sar în apă, bietul purcar nu numai că ajunse să fie luat în ochi răi de părintele, ci tot satul începu a-l dușmănì.

Chiar domnul notarăș îi scăriță din simbrie numai pentrucă avu îndrăzneală a criticà pe părintele; așa e dacă te puni în pâră cu domnii. Sermanul purcar ajunse a duce chiar dorul mălaiului, slăbise și îngălbenise de foame.

Din contră părintele Sofronie începu a roși în față și a să îngrășà de numai încăpeà în piele. Crâsnecul făcu rămășag cu epitropul, că de o mai duce burta preotului tot înfoindu-se, într'un an nu o să mai poată eși cu cădelnița prin dverele mici.

Se spăriase chiar și taica popa, și crezând că-s vina prescurile și colacii cei mulți cei capătă pela pomeni și dela prasnice de se prea îngrașă, se hotărî pentru sănătatea burții, pe viitor a împărți colacii cu dascălul în două.

Dar să ne întoarcem iarăși la învățatura părintelui Sofronie.

Faima învățăturii lui ajunse chiar până la Suceava, până la urechile Măriei Sale a Domnului Ștefan cel Mare.

— Măi! zise într'o zi Vodă cătră boierii săi, dar cei cu părintele Sofronie de i se închină toată lumea, o să merg odată la el ca să-l văd și să-l cunosc?

Și sosì ziua aceia când trebile țării duseră pe domnitor în aceea parte a țării la orașul »Câmpulung» și cum satul părintelui Sofronie nu era departe de acolo, Ștefan cel Mare își aduse aminte de satul cu popa cel vestit, într'o după amezăzi își luă vreme ca să mearga la popa cel învățat.

Călare pe un cal alb însoțit de doi curteni de ai săi se duse în satul părintelui Sofronie.

Dl notareș înțelese dinainte că Măria Sa dl Ștefan Vodă, va venì la el în sat, să pregăti ca să-l primească în casa sa.

Dl Ștefan Vodă trase însă în gazdă, drept la casa părintelui Sofronie!

De sigur domnul notarăș așternuse straiuri (covoare) pe pereții casei, în coridor și prin cămări, înzădar aduse dela mănăstire scaune frumoase și divanuri, ca să șadă pe ele Măria Sa Domnul, căci Ștefan Vodă mulțumind frumos pentru toate, trase drept la părintele Sofronie acasă.

Indată după ce ajunse Măria Sa întrebă după părintele Sofronie.

Părintele Sofronie, care era altcum un om simplu și fără cultură, dar ambițios față de poporenii săi, se prezintă cu sfială înaintea domnitorului.

Ștefan Vodă, după 2—3 întrebări văzu, că are de lucru cu un om simplu. Totuși voì ca și mai de aproape să cunoască pe părintele Sofronie cel vestit de învățat îi zise:

— Părinte Sofroane! Lumea se închină Sfinției Tale, ca la cel mai învățat preot. Invățăturile Sfinției Tale au pus în uimire chiar pe episcopii noștri și pe Preasfințitul Mitropolit. Deci ca și

dul național 17 voturi și a corteșit pentru candidatul ungur încât nici pentru un frate n'ar fi alergat mai grozav. Pe semne în chipul acesta vrea să-și încoroneze bătrânețele. Cât despre Cinteienii cari au pricinuit căderea noastră și rușine pe neam, lăsându-se năimiți de Jidovul Spitz, iată numele lor:

Iacob Ilună, care și anul trecut ne-a vândut, Ioan Păcurar (fost jude), juratul Mihai Șuteu, judele de lege Ion Popa, Vasilie Dudaș, Ilie Someșan, Ilie Șerban, Pascu Riviș, Pavel Boer, Ion Pop, George și Gavrilă Henegar, Petru Popa, Nicolae Dan, Gavrilă Barzu, Ion Păcurar bătrânul, Ion Păcurar pițiguș, George Șuteu, Ion Popa a Nuțului, Ion Blaga, Ioan Popa (Boc), George Olariu, Ion Panta, Ion Ilună a lui Toader și Onuț Ilună. Vă rog să-i publicați, să-i știe toată lumea românească și cu degetu! să-i arete și copii.

Din cercul Aradului-nou. De 32 de ani în cercul Aradului-nou domnesc străinii. Partida liberală ne aduceà candidați pe prin Slavonia, Galiția, oameni necunoscuți, atunci l'am văzut când l'am ales a bunăoară cum am ales pe dl grof Adik, și anul trecut pe Rubinek Gyula!

Cetind în prețuita foaie a DVoastre »Tribuna« și deșteptându-ne și cetind, că noi plugarii suntem talpa țerii, purtăm greumântul, ne-am sfătuit toți Românii, Sârbii și Nemții și am hotărît să punem un plugar din mijlocul nostru, am aflat pe plugarul neamț Filip din Aradul-nou, fiincă Nemții sunt mai în stare și mai mulți și mai cu credință, nu se vând ca și astealalte naționi. Chiar la anul 1905 am și întrat în luptă, am avut 850 de voturi și Rubinek Gyula al domnilor au învins cu 916 voturi, cu 56 voturi mai mult de cât noi plugarii.

Dar acum în anul 1906 în 30 Aprilie i-am biruit noi pe ei, căci 1160 voturi am avut noi plugarii cu dl plugar Filip János și alor Kraus din Timișoara dela societate al domnilor deabia au avut 477 și abia cu bani mulți. La noi în comuna Felnacului a plătit cu câte 6—10 cor. un vot așa s'a vândut omul ori boul pe cum a fost de greu și abia au câștigat 47 voturi cu bani mulți și beutură, la popa Babescu a fost birtul cel mai mare.

Când dl Kraus venià, steagul lui pe casa popii fâlfăià. Când dl Hemen venià iute pe alui Kraus înapoi îl trăgeà și pe alui Hemen ridicà de fâlfăià. Vedeți cetitori morală și minune.

Dar în ziua alegerii în locul votării în Aradul-nou ce s'a întâmplat? Invățătorul Ioan Gutu corteșul preotului venind cu banii iui Iuda printre noi vot a cumpărà, l'au prins Nemții, l'au bătut bine, l'au dus de l'au închis și pe mâne l'au slobozit.

Din cercul Sân-Nicolaul-mare. Românii din cerc în general s'au purtat foarte brav. Preoții și învățătorii au fost la culmea chemării lor afară de Ioan Madincea, canonic al catedralei din Lugoș și actualul administrator par. gr. cat. în Cenadul-sârbesc, precum și docentul său Demetriu Faur, cari ambii sau rupt de osteneală corteșind contra candidatului național, ba în ziua alegerii dl canonic umblà prin Sân-Miclăuș cu pana verde împănat capacitând și în dreapta și în stânga pentru groful Nako.

Blăstămul și disprețul neamului românesc să-l urmărească în veci pe acest bătrân care în loc să se fi dus la Lugoj unde probabil, că are vot și să fi dat vot pentru candidatul național de acolo, a rămas aici ca să ne spargă solidaritatea și să semene ură și neîntelegere între frații de un sânge uniți și neuniți, cari până acum trăesc în cea mai bună armonie.

Fie canonicul Madincea însă liniștit, că aci îl cunoaștem prea bine, și ca și poporenii lui să-l poată cunoaște, încă se vor îngriji aceia contra cărora a lucrat.

Uscăturile din Cenadul-sârbesc cari de dragul papricașului grofesc au votat contra nației sunt: Miia Blagoe, Sava Blagoe, Ivan Crăciun, Iovan Isac, Meila Boița, Marcu Perian, George Perian, George Slatină, Ștefan Popovici, Antonie Șiclovan, Ioan Iovănuț, Pavel Iovănuț, N. Pescari și George Iivu.

Din Nereu: Axente Popovici și Nicolae Bărău.

Pe cei din Vălcani nu-i aflu demni nici de a-i înfierà cu numele în o foaie cinstită cum e »Tribuna«.

In Sân-Miclăușul-mare Traian Stoicanescu a fost unicul care s'a purtat în modul cel mai demn de disprețul nostru.

Părintele gr. cat. Deciu și vre-o câțiva alți funcționari români bagseamă din cauză binecuvântată nu au putut părtini steagul cinstit al nostru.

Judele din Nereu Irimie Mezin cu întreaga antistie a votat cu candidatul nostru, asemenea judele din Cenad Pavel Socol și juratul Gligor Muntean. Acestora multă laudă, iar ticăloșilor și nemernicilor trădători de neam disprețul nostru și al neamului românesc să-i urmărească până atunci până când se vor îndreptà.

Sân-Miclăușul-mare la 5 Maiu 1906.

Alegătorul.

Balotajul dela B.-Comloș. Marți în 2/15 Maiu a. c. s'a dat la B.-Comloș cea mai crâncenă luptă din câte a văzut Torontalul cel umilit și popoarele batjocorite din el.

Dupăce plouase 2 zile soarele a răsărit mândru în ziua luptei, spre a trezì la luptă bărbătească alegătorii acestui cerc: români, sârbi și nemți, acești din urmă fiind în puterea numărului lor domnii situației; cari sfânt jurământ au făcut să se lupte cu bărbăție și să nu primească la poruncă pe urgisitul de toți Várnay Imre, care se îngrășase din sudoarea poporului și ca ajungând de tot la neputință și fiind că era și surd era bun să batjocurească cu el cercul B. Comloșului.

Spaima și groaza întrase și în comitetul partidului 48-ist din Pesta, care a trimis rugări tipărite către Nemți, că numai acum să primească candidatul poruncit, căci pe viitor nu va mai batjocorì cercul, ci va lăsà ca alegătorii să-și pună singuri candidat.

Sub steagul naționalistului dr. Constantin Hadji s'a adunat vrednicul popor român din B.-Comloș, Sârbii din Mocrin, Tiszahegyes, Bocsár și Nemții cei vrednici de laudă din Teremia mare, cari venit-au la luptă cu muzica în frunte, precum și puțini din Soltour, Șarlivil, Senthubert și Grabat.

Sufletul mișcărilor a fost directorul Emil Bogdan, carele deschis-a casa și întins-a masa sa străinilor, pentru dragostea ce o are pentru neam și izbânda dreptății. Mâna sa dreaptă a fost dl Tabacovici și învățătorii neamului.

Era ora 10 a. m., când un pohoiu de ploaie arătà, că cerul însuș plânge soartea asupritului popor, căruia i-a ajuns cuțitul la os.

Pela 1/23 p. m. candidatul național întrecuse cu peste 100 voturi pe contrar. Ne-a rupt însă *Nemții din B.-Comloș* și Bocsár, precum și nerușinoasele corteșiri ale puterii.

Locuința notarului, această zidire ridicată pe crunții noștri fileri românești, se prefăcuse în birt, mâncare și beutură din belșug. Se ospătau jidovii și rătăciții de Nemți, precum și lăpădatul de neam popa Bălan și lăpădatul dascăl T. Daul din Ceica, care în presara alegerii a primit o dragă de scărmănătură.

Rușinea neamului au fost: popa Bălan, șogorul său primarul Andreiu Ilin, cassarul Vichentie Pascu, parohianul kossuthist dr. Lauran Luca, juratul Vasilie Ciolac, Vichentie Târnovean (Chentuți), Damian Isac, Bucur Damia, Ion Popescu și Iosif Grozesc.

Blăstămul neamului și pedeapsa lui Dumnezeu să vă ajungă.

Cinste se cade juratului Nicolae Olărescu, care a votat cu poporul.

La 5 și un pătrar s'a gătat alegerea. Naționalistul dr. Constantin Hadji a avut 712 voturi cinstite, iar Várnay 758.

Vestindu-se de deputat a și început mulțămirea către alegători. Pe când mergeam cu inima sfâșiată de durere spre casă, auzim cu mângâiere, cum abzugurile poporului trezit și amărit înecau éljenurile jidovilor și a rătăciților. După ce țărănimea începuse a gratula cu zdravene fluerate pe alesul jidovilor, sălbaticii de jandarmi au început a atăca cu patul puștei și cu sulițele scoase.

Mulțămim și pe această cale fraților Nereienți, preotului și învățătorului lor, pentru sprijinul lor.

Acum către tine vrednic popor din Comloș îmi îndrept rugarea, strângeți rândurile și uniți arătați străinilor, că ce poate un popor trezit și îndurerat.

Prețuiți-vă inteligența, care s'a luptat pentru voi! Infierați pe cei blăstămați și nu îi uitați!

Tie vrednic popor cinste și laudă îți aduc.

Comloșanul.

---

eu să-mi pot plecà capul cu umilință înaintea Sfinției Tale, m'am hotărât să pun în cercare adâncimea minții și și înălțimea gândului Sfinției Tale.

Trei întrebări îți pun cinstite Părinte; în 30 de zile aștept să-mi răspunți la acestea trei întrebări:

— Azi avem 23 Noemvrie, în 23 Decemvrie, vei venì la Suceava. Acolo voiu fi eu și cu tot sfatul țării — la Mitropolie. Dacă vei puteà răspunde bine la întrebările mele, te fac episcop în Rădăuți, iar de nu vei fi în stare să-mi răspunzi te voiu omorî cu buzduganul ca pe un nevrednic.

Nu-mi place faima ultuită în crengile stufoase ale minciunei.

Popa Sofronie gălbenì ca ceara, de frică și căzu în genunchi înaintea lui Ștefan Vodă.

— Asculă dar la întrebările mele:

1. Vreau să știu întâiu, că cât prețuesc eu, căci boerii, cari mă încunjură spun, că sunt fără preț.

2. Dacă Dumnezeu a dat în mâna mea sabia oțelită, să-mi spui în câtă vreme voiu puteà eu ajunge dela un capăt al lumii până la celalalt?

3. Să-mi știi spune, care e gândul meu, când sunt greșit?

Sfetnicii cei, care mă încunjură, n'au fost în stare să-mi răspundă la întrebările mele.

Un preot însă cu minte luminată de învățătură, cum zice lumea, că ești Sfinția Ta, va găsì răspuns bun cu mare înlesnire!

Așa dară la 23 Decemvrie, la 3 ore după ameazi să te afli la mine în divan.

Răspunsuri bune aștept, ca dela un om învățat.

— Episcop de Rădăuți, ori turtit și omorît de buzdugan!

— Dar mă rog Măria Ta!

— Am zis! răsună vocea cea puternică a lui Ștefan Vodă și numai de cât încălecă cu curtenii săi și plecă.

*

In mare grijă întră părintele Sofronie. El știà prea bine, că Ștefan Vodă își ține cuvântul.

Nu se mai prindeà de bietul om, nici mâncarea nici somnul, îngălbinise la față, iar burta începu să-i scadă mereu.

Să vedeți oameni buni, zicea purcarul! că popa Sofronie n'a fi în stare să dea răspunsuri bune lui Măria Sa Vodă! — Nu v'am spus eu, că-i tare subțire mintea popii?...

Și să vedeți minune! Cu cât burta popii Sofronie scădeà mai tare, cu atât fața purcarului «Cocoș», căci așa îi era numele, se făceà mai senină și mai roșie.

Numai 2 zile mai era până la 23 Decemvrie, iar părintele Sofronie nu dăduse nici un răspuns potrivit. Cercase bietul popă toate.

Căutat-a în psaltire și încă pe prestol, doară va aflà vre-un răspuns, dar toate zădarnice!

Iată că sosì și ziua de 23 Decemvrie și părintele Sofronie era tot atât de departe, cât e Turcul de cuminecătură.

Iți era milă să te uiți la bietul popă cum slăbi-se, cum umblà deșirat de-a[illegible]zu-se potcapul până peste urechi. — Și căutătura îi era împăinjenită de nedormire.

(Va urma.)

Alegerea dela Vinț. Falnică și plină de glorie a fost ziua de 30 April, — ziua alegerii de deputat în cercul Vințului, — ziua în care a învins dreptatea contra nedreptății, ziua în care a strălucit steagul național deasupra redutei.

Această zi a fost și va fi sărbătorită nu numai de Românii de aici din Vinț, ci din întreg cercul. Copii de acum vor ști să povestească multe și frumoase lucruri nepoților lor despre această măreață zi.

In preziua alegerii au sosit cu trenul de 3 cercul Blajului în frunte cu candidatul și mai mulți valoroși bărbați, de unde au mers cu toții în comuna Libiseni, ce se află în nemijlocită apropiere de Vinț.

Abea întrarăm în sat și iată că se ivesc de cealaltă parte a satului o mulțime de căruțe, cam vre-o 60 la număr încărcate toate de Români deși unii «mici la stat, dar mari la inimi», în frunte cu preotul și învățătorul. Era cercul Conței. In această mică, dar românească comună au fost adăpostiți peste noapte toți sosiții, așa că această mică comună aveà aspectul unei cetăți asediate.

Dimineața postându-se în șir fiecare comună în frunte cu preoții și învățătorii, pe fețele tuturor stălucind ceva a bucurie, presimțirea învingerii, astfel ca o companie bine organizată sub diferite imnuri naționale întonate de muzica din Brateiu întrarăm în centrul Vințului.

Aici s'au adunat și ceilalți din comunele mai apropiate, unde toată ziua am fost încunjurați de miliție. Alegerea a decurs în cea mai deplină liniște. Jandarmii s'au purtat ca de obiceiu cam neomenos, iar după ameazi erau aproape turbați, când puteàu vedeà picarea cea groasnică a jidovului.

Dar Românii instruați au evitat ori ce scandal și și-au petrecut toată ziua la cântecele cele însuflețitoare ale muzicei din Bratei. Era ceva înălțător, o însuflețire nespusă, o bucurie nedescrisă, căci se știa că învingerea este a noastră. Jucà bătrânul de 70 ani alăturea cu junele de 24 ani, într'o mână ținând steagul, iar în cealaltă îmbrățișând mijlocul fratelui să d'un sânge.

Către seară când s'a ridicat cordonul, au întrat apoi Români din 7 sate, neveste și fete, copii și bătrâni și s'a încins apoi o horă, hora biruinței, hora fericirii, hora victoriosă, hora românească. Preoți și învățători, advocați și economi, învârteau cu foc catrința cea scumpă românească. Piața Vințului este mare, dar de astdată apăreà aproape prea mică.

Astfel am petrecut acea zi mare în istoria acestui cerc, până la 9½ ore seara cân s'a declarat de ales candidatul nostru. Atunci ca dintr'o gură au isbucnit din mii de pepturi «Să trăiască deputatul nostru Dr. Iuliu Maniu». Dupăce dl deputat ales în cuvinte pătrunzătoare mulțumește alegătorilor, iar muzica întonează imnul național «Deșteaptă-te române», — ne-am despărțit unii de alții. Cei străini, cu inima plină de bucurie au dus acasă vestea învingerii noastre cei glorioase, iar noi cei rămași aici suntem mândri și făloși de biruința noastră, față de ei, Jidovii și Ungurii, cari au rămas plouați și jelesc și acum strașnica cădere. Mândri putem fi că suntem demni de această mândrie întreg cercul.

Dacă anul trecut am picat cu o minoritate de 100 voturi, de astădată am învins cu majoritate duplă.

Ca să scot la iveală persoanele, cari și-au făcut multe și mari merite la această alegere fiind multe, ar trebuì să scriu pagini, dar pot zice că brav s'a purtat toți dela cel mai mic, până la cel mai mare, afară de vre-o 10—15 inși, cari nici de astădată nu s'a rușinat a se face coadă de topor. Intre aceștia se numără și preoții gr. cat. din Sărăcsău și Seușa precum și învățătorul din Seușa.

Mai mult ne-a indignat însă purtarea acelui Român, care să ține între fruntașii români din Vinț, care și-a dat parola și onoarea, care a fost ales în comitetul național din Vinț, care cu voturile românești a fost ales membru în congregație, care cu lacrimile în ochi esclamà Românilor la alegerea de biràu să nu-și vândă sângele și neamul, și pe care noi Românii crezându-l îndreptat față de trecut l-am ridicat iarăși biràu. L-am ales, l-am făcut domn, ca la alegere să-l vedem stând cu pălăria în mână în modul cel mai servil înaintea fibiràului.

In dimineața alegerii se preumblà prin 'naintea cancelariei, și eram mândri cu toții, că biràul din Vinț va fi primul care va da dovadă de energie și conștiință națională, însă nici nu se ridicase bine soarele și și-a ascuns fața. Când s'a început votarea biràul nicăiri. Stà de sigur după tufă, de frică ca nu cumva să-l ajungă vre-o rază de lumină de ale acelei zile. La timpul său ori ce plată își va aveà răsplata. Altcum bine înfierați trebue să fie atari indivizi, măsurați cu dispretul, până li-se va spălà rugina de pe inimă.

Brav și demn de cunoscut este notarul Hațegan din Oarda, care în fruntea alegătorilor, unul ca altul au votat cu candidatul național. Un bun exemplu de imitat și pentru ceilalți notari români din acest cerc, la cari mi-se pare că li-e cam frică să se numească Români.

Nu pot zice tocmai aceea «că împotriva neamului românesc lucrează cei-ce și de aici înainte vor mai alege notari, ori alți slujbași români, că Românul întrat în slujba stăpânirii nu mai e Român» — fără zic, că bine trebue să ne cunoaștem omul căruia îi încredințăm astfel de slujbă.

Inchei cu o convingere sigură, convingere care trebue să o aibă tot Românul, că picior străin nu va mai pășì mai mult în cercul Vințului.

«Să trăiască deputatul nostru Dr. Iuliu Maniu!»

«Adevărul».

Alegerea dela Moravița. Cu multă durere trebue să recunosc, că la alegerea din Moravița alegătorii din Iabuca, consătenii mei, s'au purtat mai rău, dându-și voturile lor, aproape 3 părți pentru baronul Stojanovits, pe când pentru dl V. Spătariu candidatul național, numai a treia parte cu preotul și învățătorul în frunte au votat. Din 33 alegători sârbi numai Mita și Vichentie Visaczky au fost cu noi, ceialalți într'o turmă rătăcită cu Românii. Și când ne întrebăm care e cauza, trebue să răspundem, că papricașul și beuturile, dar mai vârtos apucăturile notarului, care în conțelegere cu «tistoșii» săi, zi și noapte a momit dar mai ales a înfricat cu tot felul de mijloace pe alegători, cari și așa sunt slabi de suflet. Iți plânge inima de durere, ți-se umple sufletul de scârbă, când vedeai oameni fruntași, cu stare și avere, umblând ca scoși din fire pentru câteva vorbe dulci ale notarășului și pentru afurisita de beutură, ca să-și stâmpere sufletul nesățios. Oameni cari în viața lor nu-și cumpărau pe banii proprii beuturi, la bere de pomană abia se puteaú sătură.

Fruntașii Ghiță Barbu, Toma Bojin, Lazăr Marilă și Ignat Iacob (acesta s'a îmbătat lulea) nu mai încăpeau unul de altul la beutură; ba ce e mai mult, unii s'au și încăerat ca să le fie mai cu saț.

Mai scârbos lucru a fost, când notarul împreună cu «tistoșii» au plecat pe la beutori, ca să-i scrie ca pe vite în protocol, ca nu cumva să piardă vre-un osândit dintre ei.

Oamenii de cinste priveau întristați la ceice-și vând sufletul pentru beutură, fără a avea în vedere ce rău mare aduc pe capul națiunei și ce armă puternică pun în mâna străinilor contra noastră, cari și așa numai de batjocură ne-au ținut.

Cel mai fruntaș corteș pentru baron Stojanovits a fost Petru Savu, fost primar, actual cassar comunal și membru în comitet, care pe lângă toată vârsta înaintată s'a făcut coadă de topor, lucrând și colindând zi și noapte pe la alegători, ca un leu neobosit, după pradă. Avem însă nădejdea, că precum a picat la chinegie, așa va păți-o și cu slujbulița de acum, când i-se urăsc domnilor de el.

Epitropii noștri Sima Novac și Nicolae Balan, încă s'au purtat rău de tot, cari în loc să păzească biserica și școala, votând ei înșiși ba îndemnând și pe alții să voteze cu candidatul nostru național, care ca Român ar fi avut datorința să apere cele mai sfinte așezăminte ale noastre, s'au vândut contrarului, care numai binele nostru nu-l dorește.

Am putea scrie multe de toate despre nemerniciile săvârșite de alegătorii comunei noastre, ne mărginim însă a-le spune ca să se rușineze de fapta săvârșită, întorcându-se de nou la sânul dulce al națiunii române, lăsând în plata domnului străinii să-și caute de trebile lor înșiși, fără a fi noi mijloacele lor, chiar în contra noastră.

Un alegător.

Către alegătorii români din cercul de alegere Cărășeu (comitatul Sătmar).

Iubiți Frați!

Dragi Români!

Când din hotărîrea și încredințarea comitetului partidului nostru național român, precum și din încrederea și decisul vostru unanim am primit candidarea la deputația valorosului vostru cerc, am primit-o cu nădejdea pusă în Dumnezeu și în bărbăția voastră, că steagul falnic al luptelor pentru drepturile poporului român îl vom vedeà dus la biruință.

Lupta s'a dat în ziua de 3 Maiu, zi de mare însemnătate pentru cercul Cărășeu, că deși contrarii noștri a eșit cu candidatul lor cu un plus de 210 voturi, tot a noastră a rămas gloria, căci căderea aceasta glorioasă a noastră a făcut să se cutremure până în fundul inimii neînpăcații și fudulii noștri contrari.

Și când zic, că glorioasă a fost căderea noastră, nu zic niște vorbe goale aruncate în vânt, ci constat un fapt de mare însemnătate, și cu multă chizășueală pentru viitor că Românii din cercul de alegere al Cărășeului sunt Români conștii de drepturile și datorințele lor cetățenești și românești.

Ce înălțător, să vezi — după o amorțeală, corupție și infecție de zeci de ani de constituționalizm maghiar — sub steagul partidului național român sate întregi sub conducerea vrednicilor și luminaților lor bravi preoți și dascăli. Ce minunat! Ce impunător! N'a fost nici un preot din clerul marelui vostru cerc, nici unul barem, să stee sub stindardul contrarului, n'a fost nici dăscălimea, afară de unul singur, care s'a făcut topor la săcure, care s'a făcut Juda, vânzătorul neamului său. Nu spurc hârtia să-i scriu aici numele infam, fie dat dispretului în care s'a aruncat însuși pe sine și cu care-l tractează — între ei — chiar vrăjmașii în a căror slujbă infamă și josnică s'a dat.

Inchinăciunea sinceră și binemeritată se cuvine vouă frați preoți la culmea chemării și datorinții voastre de părinți ai poporului român, închinăciune vouă dascăli ai poporului deșteptat și luminat. Fericit poporul, care are așa părinți și luminători, fericit clerul și dăscălimea care poate sta în fruntea unui atare popor brav, luminat și desinteresat; mărire și laudă patriei și diecesei care are atare fii; bucurie archipăstorurului care păstorește o așa bună, ințăleaptă și românească turmă.

Ce sărbătoresc și impunător! Comune întregi, fără să lipsească unul singur barem dintre alegători — s'a pus sub steagul mândru al partidului național român și s'a pus cu însuflețire, cu jertfă aducându-și cele de lipsă de acasă și plecând cu antistia lor comunală în frunte fără să bage în seamă chemările, ademenirile și volniciile solgăbiraelor și ale slujbașilor mai mărunți ai sistemului vechiu și corupt.

Care sat să-l pomenesc dintre cele multe? Lipoul, Pemii, Vâjmortu, Aciua, Tămaia, Borleștii, Tătăreștii, Ardusatu, Dorolțu, Mădărasu, Culciu, Amațu, Giungii sau Rușii? Care dintre cele frumoase și harnice comune de pe valea Someșului sau a șesului mănos de sub codru?

Și totuși cu numărul a eșit ei mai mulți la votizare, ei, contrarii noștri.

Da, căci s'au aruncat ca niște lupi răpitori în turmele rămase fără păstori în ziua cea mai critică. Căci a căzut falnicul stegar al cauzelor naționale din fruntașa comună Tătărăsci, a murit năpraznic în 30 April Josif Gramma bravul și bunul preot, și făcându-i-se înmormântarea în 2 Maiu, în preziua alegerii, colegii buni ai lui s'au adunat să-i dee cinstea cea mai de pe urmă, ce împrejurare folosindu-o administrația răutăcioasă și un nemernic sluguță de român al ei, s'au aruncat pe satele lipsite pe o zi de preoți și a răpit cu minciuni, cu amenințări, sâlă și bani pe nu puțini dintre bunii și iubiții noștri frați alegători. Ba vânarea și sâla aceasta făcutu-o-au și în ziua și locul alegerii sub vederea și scutul puterii armelor.

Și totuși a steagului partidului nostru național e gloria! Da! Căci românește, adecă bărbătește v'ați luptat pentru cinstea steagului național între sumedenia de comune puternice maghiare și nemțești și între ademenirile și presiile administrației răutăcioase și a puterii și influenței moșiilor nemărginite ale conților oligarchi de Károlyi. Și de

stăteà şi »Codrul« întreg la înălţimea dorinţei sale, nici porţile iadului nu ne-ar fi biruit.

Hei Codrule, Codrule! Pentru ce nu împrăştii norii negri ce-ţi acopere creştetul să vezi cine eşti şi ce putere este în tine? Pentru ce nu-i lapezi pe paraziţii cari nevrednici trăesc, ba să îngraşe din sucul tău de viaţă? Răsări-va şi la voi odată soarele conştiinţii!

Mărită şi cinstită ne-a fost lupta ce a pus în uimire chiar şi pe contrari: Onoare deci vouă!

Onoare şi cinste mai ales muerilor române, cari cu atâta zel şi activitate au lucrat în toate comunele, în tot cercul, doamne şi ţărance, pentru izbânda steagului naţional. Onoare lor.

Şi ajunşi la vetrele voastre pacinice vă salut cu recunoştinţă şi mulţămită pentru zelul şi alipirea însufleţită cu care aţi urmat steagul partidului nostu naţional român, care steag ajunge-va în viitor, totdeauna de câteori va cere patria şi poporul la locul său, la biruinţă, căci în harnice şi vânjoase braţe, în braţele voastre s'a pus, braţe cinstite, curate şi româneşti.

Mulţăvindu-vă încă odată din inimă pentru iubirea şi alipirea ce mi-aţi dăruit, rămân salutându-vă cu frăţie şi strig: Sus să avem inimele! Trăiască patria! Trăiascà poporul român.

Jojib la 7 Maiu 1906.

Constantin Lucaciu,
preot. rom.

NOUTĂŢI.

ARAD, 18 Mai 1906.

— **Ştire personală.** P. S. Sa episcopul diecezan Ioan I. Papp s'a reîntors dela serbările din Sibiiu, Miercuri după prânz cu trenul accelerat.

— **Conzistor plenar.** Joi s'a ţinut sub presidenţia P. S. Sale episcopului I. I. Papp şedinţa plenară a conzistorului Aradan. Au fost de faţă dnii archimandrit Aug. Hamsea, protosincelul R. R. Ciorogariu, referentul G. Popovici, protopopii, Dr. I. Trăilescu, Cornel Lazar (nou), M. Lucuţa (nou), preoţii, Tr. Vaţan, D. Muscan, Tr. Magier, Crăciunescu, C. Ursuţ (nou), F. Manuilă (nou), T. Oprean (nou), apoi Dr. Oncu, Em. Ungureanu, Sava Raicu, P. Rotariu (nou), Russu Şirianu, G. Serb, Dr. A. Cosma, G. Purcariu, V. Goldiş, Dr. G. Ciuhandu (nou), Iosif Moldovan (nou) şi Aurel Călniceanu (nou).

Cu acest prilej nouii membri au depus jurământ, iar V. Goldiş aflându-se în grad de rudenie cu unul din nouii asesori, a demisionat. S'au rezolvat chestiile puse la ordinea zilei. P. S. Sa a reţinut apoi la masă pe membri conzistorului.

— **Revistă politică.** Dl N. Iorga prof. universitar în Bucureşti, va scoate cu începerea de 10 Maiu vechiu o revistă politică, ce va fi închinată numai intereselor neamului şi cu totul străină de personalităţile sau grupările politice. Ea are să apară de două ori pe săptămână, Joia şi Dumineca în caiete de o coală.

Revista se va ocupà cu chestiunea naţională, ţărănească, economică, şcolară şi culturală.

Revista va aveà corespondenţi din toate părţile locuite de Români, şi vor fi grupaţi în jurul ei cei mai de valoare scriitori şi luptători naţionali. Directorul revistei va fi dl N. Iorga. Viitorul ei e asigurat. Un marinimos domn a dăruit 5000 lei spre acest scop.

Ea va costà pe un an 15 lei în ţară iar în străinătate 17 lei.

Stăruim să străbată această revistă în cercuri cât mai largi şi la noi, căci are să fie propovăduitoarea unui curent sănătos asemenea celui dela «Sămănătorul».

Abonamentele se pot face de pe acum la redacţia «Sămănătorului».

— **Asentările.** Iekelfalussy ministrul de honvezi a trimis comitatului Arad o îndrumare în care aduce la cunoştinţă să se facă un plan după care asenltările să se ţină în cutare-va din zilele dela *11 lunie până la 14 Iulie.* Planul să fie în aşa mod, ca să se ia în socotinţă sărbătorile diferitelor confesiuni, când n'au să facă asentări. Tot odată să se pună terminul în cât să poate înainte de începerea secerişului.

— **O rectificare.** Seduşi prin informatori inezacţi în Nr. 81 al acest ziar am publicat o corespondenţă despre alegerea dela M.-Radna, în care în chip inzultător a fost amintit numele dlui Vasilie Tomuţa, notar în Vărădia, ca unul, care cu mijloace neiertate ar fi presionat pe alegători în contra candidatului naţional Vasilie Goldiş. Primim acum din izvorul cel mai competent informaţiunea, că cele susţinute faţă de dl notar Tomuţa nu corăspund adevărului, căci tocmai din contră purtarea dlui Tomuţa faţă de alegerea din Radna este neescepţionabilă. Rectificăm deci în acest chip cele publicate despre dânsul şi regretăm, că în absenţa redactorului nostru responsabil s'au tipărit în ziarul nostru cuvinte vătămătoare pentru dl Tomuţa.

— **Hymen.** Catinca Popescu, Pavel Secheşan fidanţaţi. Felicitări!

— **Convocare.** Reun. învăţătorilor din desp. ppesc al Hălmagiului, şi va ţinea proxima şedinţă în comuna Iosăşel la 17|30 Maiu 1906 la care sunt învitaţi toţi membrii şi binevoitorii învăţământului.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beţiei, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice şi desveţe dela aceasta patimă distrugătoare şi omorîtoare de viaţă preţueşte foarte mult. Atragem atenţiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul «Am fost beţiv.»

Corecţii pe hârtie calitate foarte fină 100 bucăţi cu 1 cor. 1000 b. 9 cor. se poate căpătà în Libraria lui Ingusz J. şi fiul Arad.

— **Deschidere de baie.** In 20 a lunei curente se va deschide cu mare pompă scalda cu bun renume «Rigos» aproape de Arad, situată în un loc frumos. Cu aceasta ocasiune se va face sfinţirea celor 16 chilii de nou edificate, a vilei «Teréz» provăzută cu terasă.

După prânz începând dela orele trei a concertà şi o muzică din Timişoara, iar sara va fi joc.

Gara «Charl Ottenburg». Căruţe la gară se pot căpătà sau la «Bogdarigo» sau la farmacistul «Na Gele Antal» Timişoara Gyáros fő-u. nr. 44 telefon 322. Atragem atenţiunea publicului asupra aceste băi pompoase.

— **Călăuza învăţătorului** de *I. Crişan,* învăţător în Socodor, este titlul unei cărţi de bun folos pentru învăţătorime, apărute acum în editura tipografiei noastre.

Autorul tratează teoretic şi practic, dând modele, materialul de învăţământ pentru şcoala elementară. Cartea e bine scrisă, bine împărţită şi poate servì, în adevăr, drept călăuză pentru învăţătorii nostri cărora li-o recomandăm cu toată căldura.

Se poate comandà dela institutul editor «Tipografia Tribuna», Arad.

— **Magazin de stofă de fabrică,** *Leichner şi Fleischer,* Pécs. In magazinul esclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3·30—4·40—6·60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuros p r o b e. *Leichner şi Fleischer,* Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.

Atragem atenţiunea onoratului public cetitor asupra inseratului fabricantului de sticle, Singer Armin şi a lui Braun János din Szeghedin, publicată în numărul nostru de azi.

— **Fluidul Universal.** Cel mai nou esenţ pentru alinarea durerilor şi frecarea corpului e *Fluidul Universal,* (esenţ din flori mirositoare). Se foloseşte la junghiuri, reomatiism, la dureri de oase, de dinţi şi de cap, acest esenţ e recomandat de toţi medicii, reînoeşte şi întăreşte atât muşchii, cât şi nervile obosite.

Preţul unei sticle de un deci e 1 cor. 50 fileri, dacă procurăm 3 sticle spesele de poştă nu se socotesc. 1 sticlă mică de probă costă 40 fil., 6 sticle mici constau 3 cor., iar 12 sticle constau 5 cor. Spese de poştă nu se socotesc.

Sticle de cele mici, de probă, pe lângă trimiterea unei mărci de 20 fil. fără spese, la învoire trimite unicul pregătitor de «Fluid Universal«. Apotheca lui *Coloman Skribanek,* la crucea roşie. In strada Holló şi în colţul străzii Hunyadi.

Magazin principal în Budapesta la farmacistul Tőrök József în Király utcza 12 şi Calea Andrássy nr. 26, precum şi în mai mule farmacii.

Redactor responsabil: **Sever Bocu.**
Editor proprietar: **George Nichin.**

Am fost beţiv

în totdeauna pânăce n'am folosit **medicamentul contra beuturii alui Frankl. Azi mă întorc cu scârbă de la ori ce beutură spirtuasă.** K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori şi ce beutură spirtuoasă. Sănătăţii nu-i stricăcios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura şi nu se poate căpăta nicăiri, decât **în farmecia lui**

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

Un candidat de advocat
cu praxă află aplicare momentană la adv. Dr. *Cornel Iancu,* Arad.

Prima societate de credit funciar român din Bucureşti.

ANUNŢ.

Se aduce la cunoştinţa domnilor detentori de scrisuri funciare rurale 4% şi 5%, că plata cuponului de 1 Iulie 1906 şi a scrisurilor funciare eşite la sorţi la tragerea dela 15|28 Aprilie a. c. se va face cu începere de Marţi 2|15 Mai 1906.

Direcţiunea.

Avis!

Avem onoare a cunoștința onoratul public, precum și pre stimații nostri clienți, că **din cauza ridicării chiriei** prea mare **de prăvălie,** suntem siliți a ne strămută prăvălia noastră de acum

din Andrássy-tér nr. 22

în Szabadság-tér nr. 14

„LA CIZMA ROȘIE“

(lângă fostul PORTER).

Având în vedere și mai departe a servi onoratului public cu marfă bună și prețuri moderate, rog totodată a luà la cunoștință strămutarea prăvăliei și a ne da și mai departe sprijinul D-Voastre.

Cu stimă:

Iustin Olariu

conducătorul Societății Călțunarilor

Aradi Czipészek Termelő Szövetkezete.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: *Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș* și *Torontal,* — și le efeptuesce pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. **In ramul vieții:** capitale cu termin fios, rente, zestre pentru fetițe, capital de intreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de inmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții intêmplate;
2. **In ramul focului:** clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, producte de câmp ș. a.;
3. **Contra furtului** de bani, bijuterii, valori, haine, recvisite ș. a. prin spargere;
4. **Contra grindinei:** grâu, secară, orz, cucurus, ovăs, vià (vinea), plante industriale: cânepă, in, himei, nutreturi, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturele noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală **„TRANSSYLVANIA“ în Arad**

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra furăturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Asigurați contra grindinei: cucuruzul, grâul, sêcara, ovêzul și toată economia!

Expositură în Toracul-mic. **Filială în Buziaș.**

„TIMIȘIANA“

institut de credit și economii societate pe acții în Timișoara.

Anul intemeierii 1885. : : : : Depuneri : : Cor. 2.000.000.
Capital de fond Cor. 560.000. Fond de reservă Cor. 150.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4½%, după depuneri peste 20000 cor. cu abzicere de 90 zile 5% interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abzicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expedează franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în

Arad, — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1.

o fabrică de mașini agronomice

sub firma inregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunind de mijloace indestulitoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

Austroungaria, Germania și America

mă aflu în plăcuta posiție a produce și servi pe onoratul public

cu tot felul de mașini agronomice

din material de prima clasă și pe lîngă prețurile cele mai avantagioase.

In special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, sfărâmătoare de cucurus, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, plugari (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițărie și instalațiuni de morî, joagăre și țiglării mici și mari, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinăriilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petroleu, spirit sau gaz, garantând totdeodată, atît de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeodată lucrari de lăcătușerie și tot felul de reparaturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lîngă serviciu cinsit și prompt.

Tipografia George Nichin. Arad.